

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

**МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ
СИЛАБУС**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (англійська). Переклад Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика
Форма навчання	Денна, заочна
Курс	I (денна), I (заочна)
Семестр	II (денна), II (заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
прикладної лінгвістики

№ 1 від 31.08.2021

Зав.кафедри Біскуб І.П.

Луцьк 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 10 год. Консультації 6 год.
	Самостійна робота 64 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Зочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 4 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 2 год. Самостійна робота 72 год.
	Консультації 12 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рогач Оксана Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри прикладної лінгвістики
Посада	Доцент
Контактна інформація	м.т. (096)5612665
	oksanarog@eenu.edu.ua,

Дні занять	<p style="text-align: center;">(посилання на електронний розклад)</p> <p>Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.</p>
------------	--

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Міжкультурна комунікація» призначена для студентів першого року денної та заочної форм навчання факультету іноземної філології. Вивчення цієї дисципліни слугуватиме формуванню основ міжкультурної комунікації мовців з ефективним мисленням, якісним мовленням, оптимальним спілкуванням, що, у свою чергу, передбачає володіння практичними навичками крос-культурної комунікації з метою досягнення максимального комунікативного ефекту та поставлених цілей. **Об'єктом** цього курсу є породження й формування мовлення, продукування мовлення та його сприйняття й розуміння у міжкультурному контексті з урахуванням національних цінностей, переконань, світогляду та традицій. **Предметом** вивчення є закономірності породження і сприйняття мовленнєвих висловлювань; формування та вибір комунікативних стратегій у процесах міжкультурної комунікації з представниками різних культур на рівні міжособистісного та публічного спілкування.

2. Пререквізити Підґрунтям для викладання курсу «Міжкультурна комунікація» є володіння англійською на рівні B2/C1; успішне засвоєння освітніх компонент «Логіка і комунікація», «Основна іноземна мова», «Україна в європейському історичному та культурному контекстах», «Теорія і методика перекладу», «Теорія мовної комунікації» тощо. До постреквізитів (дисциплін, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни) належать риторико-комунікативна культура перекладача, бізнес-комунікація, наукова комунікація іноземною мовою.

Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація» є вивчення основ комунікативної лінгвістики та міжкультурної комунікації і визначення їхніх основних понять; становлення, розвиток та функції міжкультурної комунікації; основні комунікативні стратегії, які використовують при англійській комунікації з представниками різних культур у контекстах особистого спілкування, публічних презентацій, доповідей чи обговорень; особливості функціонування мовних елементів та їхня етноспецифіка.

3. Основні завдання:

1. ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;

2. навчити студентів використовувати термінологічний апарат і моделі міжкультурної комунікації, правильно обирати релевантні комунікативні стратегії і тактики міжкультурної комунікації;
3. сформувати необхідні навички для розпізнавання вербальних та невербальних знаків національних культур;
4. детермінувати та навчити обирати мовленнєві моделі поведінки, залежно від типу національної культури;
5. навчити використовувати засоби розподілу інформації у реченні, розуміти номінальність та вербальність різних фрагментів будови цільової мови;
6. ознайомити з основними принципами та правилами міжкультурної бізнес-комунікації з урахуванням констант національної культури;
7. створити необхідні когнітивні контексти для розуміння національних цінностей, традицій та складових національного айсбергу.

Результати навчання (компетентності). У результаті вивчення курсу студенти будуть компетентними виконувати наступне:

- оперувати основними стратегіями та тактиками міжкультурного діалогу у різних типах дискурсу;
- застосовувати на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного ділового спілкування;
- аналізувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, призначення й умов спілкування;
- провадити різні типи комунікацій, включаючи small talk;
- обмінюватися інформацією з урахування національних цінностей та традицій;
- релевантно використовувати невербальні засоби з урахуванням їхньої національної семантики;
- враховувати культурно-соціальний контекст, у якому відбувається мовлення;
- розуміти стадії та прояви культурного шоку і володіти навичками їхнього подолання.

4. **Структура навчальної дисципліни.**

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Culture and its constituent parts							
Тема 1. Communication, its functions and models. Axioms	10	1	1		7	1	ДС + ДБ + РК /

of communication.							4
Тема 2. Cultural iceberg. National values and beliefs.	11	1	1		8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Barriers to communication.	11	1	1		8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Stereotypes and their types.	9	1	1		7		ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Social groups and their cultures.	9	1	1		7		ДС + ДБ + РК / 4
Тема 6. Business and corporate culture.	12	2	2		7	1	ДС + ДБ + РК / 8
Разом за модулем 1	62	7	7		44	4	28
Змістовий модуль 2. Communication in the culturally diversified world							
Тема 7. Imperatives of the intercultural communication. Intercultural competence.	8	1	1		5	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 8. Multiculturalism.	12	1	1		10		ДС + ДБ + РК / 4
Тема 9. Culture shock: causes, phases and ways of overcoming.	8	1	1		5	1	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 2	28	3	3		20	2	12
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							Г / 30
Модульна контрольна робота 2							Г / 30
Усього	90	10	10		64	6	100

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Culture and its constituent parts							
Тема 1. Communication, its functions and models. Axioms of communication.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 2. Cultural iceberg. National values and beliefs.	9	1			7	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Barriers to communication.	10		1		8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Stereotypes and their types.	9				8	1	ДС + ДБ + РК /

							4
Тема 5. Social groups and their cultures.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 6. Business and corporate culture.	12	1	1		7	3	ДС + ДБ + РК / 8
Разом за модулем 1	56	2	2		44	8	28
Змістовий модуль 2. Communication in the culturally diversified world							
Тема 7. Imperatives of the intercultural communication. Intercultural competence.	10	1			8	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 8. Multiculturalism	11				10	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 9. Culture shock: causes, phases and ways of overcoming.	13	1			10	2	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 2	34	2			28	4	12
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							Г / 30
Модульна контрольна робота 2							Г / 30
Усього	90	4	2		72	12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Styles of communication	7	8	Communication and its principles. Communicative context. Speech acts and their structure.
Тема 2. Fundamentals of culture	8	8	Definitions of culture. Cultural iceberg and its structure. Constituent parts of culture. Visible vs invisible parts.
Тема 3. Gender and communication.	7	8	Understanding of gender and its definition. Gender specific patterns of communication. Gender differences and similarities in communicative processes.
Тема 4. Origins and causes of stereotypes	7	8	Definitions of stereotypes. History of national stereotypes. Stereotypes as barriers to intercultural communication.
Тема 5. The effects of global business	7	8	Globalization and its influence on the international business. Intercultural business communication and its principles. Dos and don'ts in business communication.
Тема 6. Brand, image and culture	7	8	International brands and their representation. Companies' images.

			Ways of creating a successful brand and its position in the world of international business and intercultural communication.
Тема 7. Educational attitudes	7	8	Educational systems and their types. Relationships between teachers/professors and students. Patterns of behavior, rules and morals.
Тема 8. Time and space patterns	7	8	The notion of time in different cultures. The notion of space in different cultures. The value of time and signs of its appreciation.
Тема 9. Cultural conflict.	7	8	The causes of cultural misunderstandings and conflicts. Adjusting to a new culture. Cultural diversity and tolerance.
Разом:	64	72	

IV. Політика оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація» студент виконує завдання, передбачені силабусом, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять, підготовку відповідей згідно з планом семінарських занять, доповнення та коментарі відповідей інших студентів, підготовку презентацій та виступів.

Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку рівня знань, присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі (ЗМ), становить 40.

Під час навчання студент повинен дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників освітнього процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми лекції. За відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Якщо студент бажає покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється викладачем і може проводитись лише один раз згідно із розкладом. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою прикладної

лінгвістики. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля, становить 30. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, студент може дібрати бали, виконавши індивідуальне завдання (реферат, презентацію, тези, наукову статтю).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Алексеева І.О. Вступ до теорії міжкультурної комунікації : підручник / І.О. Алексеева.– К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 294 с.
2. Bowden M. How to Present. – Australia, John Wiley & Sons Ltd., 2013. – 294 p.
3. 15. Gambel T., Gamble M. Communication Works. – The McGraw-Hill Companies, Inc. – 1996. – 538 p.
4. Storti C. Culture Matters. The Peace Corps Cross-Cultural Workbook. – 1990. – Washington. - 258 p.
5. Utley D. Intercultural Resource Pack. – Cambridge University Press, 2004. – 111 p.

Додатковий перелік:

6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич.. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
7. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К. : Довіра, 2007. – 205 с.
8. Гапонів А.Б., Возна М.О. Лінгвокраїнознавство. Англomовні країни : Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / А.Б. Гапонів, М.О. Возна. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 464 с.
9. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации : [учеб. пособ.] / Т. Г. Грушевицкая, В. Д. Попков, А. П. Садохин – М : Альфа-М: ИНФРА-М, 2006. – 288 с.
10. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д. Б. Гудков. – М. : Гнозис, 2003. – 288 с.

11. Іванюк Н.М., Грибок О.М. Етнічні стереотипи (на матеріалі німецької мови)// Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. 2008. – №4. – С. 422-425.
12. Івченко А.О. Етнічні стереотипи в українській фразеології // Мовознавство: Тези та повідомлення III міжнародного конгресу українців. – Х.: Око, 1996. – С. 205-207.
13. Кочетков В. В. Психология межкультурных различий / В. В. Кочетков. – М. : ПЕР СЭ, 2002. – 416 с.
14. Красных В.В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? / В.В. Красных. – М.: ИТДГК «Гнозис», 2003. – 375 с.
15. Леонтович О. А. Парадоксы межкультурного общения / О. А. Леонтович. – М. : Гнозис, 2005. – 352 с.
16. Лингвистика и межкультурная коммуникация : монография. – Красноярск : Научно-инновационный центр, 2011. – 278 с.
17. Межкультурный диалог. Тренинг этнокультурной компетенции : [учеб.-метод. пособ.] / Н. М. Лебедева, О. В. Лунева, Т. Г. Стефаненко, М. Ю. Мартынова. – М. : И-во РУДН, 2003. – 268 с.
18. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – Киев : Ваклер, 2001. – 656 с.
19. Садохин А. П. Межкультурная коммуникация : [учеб. пособ.] / А. П. Садохин. – М. : Гардарики, 2006. – 266 с.
20. Стефаненко Т. Г. Этнопсихология / Т. Г. Стефаненко. – М. : Институт психологии РАН, «Академический проект», 1999. – 320 с.
21. Тер-Минасова С. Г. Война и мир языков и культур / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово, 2008. – 334 с.
22. Шкляр Л.Є. Етнос як суб'єкт історичного буття // Онтологічні проблеми культури. – К.: Наук. думка, 1994. – С. 63-70.
23. Этнические стереотипы поведения / Под ред. А.К. Байбурина. – Л.: Наука, 1985. – 325 с.
24. Этнические стереотипы мужского и женского поведения / АН СССР. Ин-т этнографии им. Н.Н. Миклухо-Маклая: Отв. ред. А. К. Байбурина, И. С. Кон. - СПб.: Наука, СПбО, 1991. – 319 с.
25. Эффективная коммуникация: история, теория, практика: словарь-справочник / отв. редактор М. И. Панов; сост. М. И. Панов, Л. Е. Тумина. - М. : ООО Агентство "КРПА Олимп", 2005. – 960 с.
26. Allport G.V. The Nature of Prejudice. – Boston, 1954. – 120 p.
27. Lewis I. The Language of Ethnic Conflict. - New York: Columbia University Press, 1983. - 162 p.
28. Faul S. The Xenophobe's Guide to The Americans. - London: Ravette Publishing, 1994. - 64 p.
29. Green J. Words Apart. The Language of Prejudice. - London.: Kyle Cathie LTD, 1996. - 383 p.
30. Levine D. R., Adelman M. B. Beyond Language. Intercultural communication for English as a Second Language. – New Jersey: Prentice Hall Regents. – 1982. – 239 p.
31. Miall A. The Xenophobe's Guide to The English. – London: Ravette Publishing, 1993. – 64 p.

32. Radlowski Z., Woytczak J. Jak Narody Widza Siebie Nawzajem. - Warszawa: Semper, 1994. - 108 p.
33. Roberts E. The Xenophobe's Guide to the Russians. – London: Ravette Books, 1993. – 64 p.
34. Samovar L. Intercultural communication: A Reader. 7th ed. / L. Samovar, R. Porter. – Belmont : Wadsworth, 1994. – 425 p.
35. Scollon R., Scollon S. W. Intercultural communication: A discourse approach / R. Scollon, S. W. Scollon – Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 2001. – 107 p.
36. Yapp Nick, Syrett Michel. The Xenophobe's Guide to The French. – London: Ravette Publishing, 1993. – 64 p.
37. Zach W. Das Stereotyp als literarische Norm. Zum dominanten Denkmodel des Klassizismus. – Tübingen, 1978. – S. 97-105.